

BARÁT JÓZSEF - KEMENESI GÁBOR

VÍRUSVADÁSZAT

A SARS-COV-2 REGÉNYE

BARÁT JÓZSEF–KEMENESI GÁBOR
VÍRUSVADÁSZAT

A SARS-CoV-2 regénye

CSER KIADÓ

Szerzők: Barát József – Kemenesi Gábor
Olvasószerkesztő: Lépesfalvi Zoltán Szerkesztő: Fazekas Ágnes
Képszerkesztő: Merész Márton Borítófotó: Csontos Szabolcs
Borítóterv: Müller Péter
© Barát József – Kemenesi Gábor © CSER Kiadó, Budapest, 2021

Kiadja a CSER Kiadó
Felelős kiadó: a kiadó vezetője 1114 Budapest, Ulászló u. 8.
Telefon: (+36-1)386-9019
E-mail: info@cserkiado.hu
Honlap: www.cserkiado.hu

Tördelés, nyomdai előkészítés: Müller Péter Elektronikus
verzió: Takács Gábor
Minden jog fenntartva.

Jelen könyvet, illetve annak részeit tilos reprodukálni,
adatrögzítő rendszerben tárolni, bármilyen formában vagy
eszközzel – elektronikus, mechanikus, fényképezési úton vagy
más módon – közölni a kiadó engedélye nélkül.

ISBN 978-963-278-669-8

Tartalom

Előszó

Vírusok és vadászok

AZ ELSŐ OLVASÓ ELŐSZAVA

Január

EGY ÁLLAMI ÉRDEMREND

A REPÜLŐ VÍRUSMÚZEUM

Február

„MOLA MIA” – SOHA NEM ADJUK FEL

A VÍRUSVADÁSZ EXPEDÍCIÓK

Március

KIUTASÍTOTTAK

A VÍRUST A FUTÁR HÁZHOZ VISZI

Április

NEW YORK, NEW YORK

VERSENYFUTÁS AZ IDŐVEL

Május

A DENEVÉRASSZONY ELTÚNT

VÍRUSFEGYVEREK

Június

ORVOS ORVOS ELLEN: A GYÓGYSZERHÁBORÚ

NINCSEN CSODASZER

Július

AMIKOR A TOBZOSKÁK SÍRTAK
ÁLLATI NAGY FERTŐZÉSVESZÉLY

Augusztus

LÉGI FORGALOM: JÁRVÁNYOS BÉNULÁS
A HÜLYESÉG NEM EMBERI JOG

Szeptember

FELKÖLTÖZTÜNK A ZOOMRA
ISKOLÁT AKARUNK TEREMTENI

Október

JACINDA-MÁNIA
EGÉR, EMBERI GÉNEKKEL

November

„S TE MÉGIS TOVÁBBMÉSZ”
VAKCINACIONALIZMUS

December

SZOLGÁLAT ÉLETRE-HALÁLRA
ÚJ VÍRUSOK TÁMADNAK MAJD

2021. tavasz

AZ ÖNHITTÉSÉG ÁRA

2021. ősz

A VÍRUS VELÜNK MARAD

Szómagyarázat

Köszönetnyilvánítás

Charly Triballeau / AFP

Előszó

Honnan jött a veszedelmes kórokozó? Miért tudták a virológusok már évek óta, hogy a pandémia előbb-utóbb megérkezik? Miért múlik rajtunk, embereken, hogy egyre újabb járványokkal kell szembenéznünk? 2020 februárjának eleje volt, amikor először olvastam egy kiváló interjút ezekről a kérdésekről egy fiatal víruskutatóval. Szkafanderes képe egyszerre volt izgalmas, sci-fibe illő üzenet egy, az emberek többsége számára ismeretlen mikrovilágról, és megnyugtató bizonyága annak, hogy jó kezekben vagyunk: vannak tudósok, akik ismerik a kórokozó szerkezetét, és meg fogják találni ellene a védelmet. Akkoriban még reménykedhettünk abban, hogy a vírus elkerül minket.

Az illúzió hamar szertefoszlott. Ahogy a járvány Magyarországon is terjedt, Kemenesi Gábor virológus egyre többször tűnt fel a lapokban, egyre többen keresték fel mindig aktuális, mindig érdekes, tudományos felkészültség nélkül is érthető bejegyzéseit a Facebookon. Tájékoztatót a SARS-CoV-2 vírus működéséről, terjedésének módjáról, arról, hogy a mesterséges intelligencia milyen szerepet tölt be a járvány terjedésének előrejelzésében. De nem állt meg a mikrobiológia határán: hallhattunk tőle járványügyi stratégiákról, és arról is, hogy miért fontos a megbízható tájékoztatás, és miért baj, ha a politika rátelepszik arra, ami a tudomány dolga.

Amikor ezeket az interjúkat, bejegyzéseket olvastam, újra és újra sajnáltam, hogy nem tartanak tovább. Volt, hogy meg is

fogalmazódott bennem: ennek a fiatalembernek könyvet kellene írnia. Néhány hónap kellett, amíg leesett a tantusz: a pandémia idején egy víruskutatónak persze hogy nincs ideje könyvet írni. És egyébként is: csak egy módja van annak, hogy éppen azokra a kérdésekre kapjak választ, amelyek engem foglalkoztatnak.

Igazi szellemi kaland lehetősége nyílt meg előttem, amikor a tudós megtisztelt azzal, hogy elfogadta felkérésemet a közös munkára. A könyv formája hamar kialakult. Legyen annak a története, ahogyan a kutatók egyre több információt szereztek erről a különösen alattomos koronavírusról, és egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy mennyi mindent nem tudunk. De idézzük fel annak krónikáját is, ahogyan az emberek és az intézmények reagáltak. Mutassuk fel, mit tettek és mit nem tettek különféle országok vezetői a világjárvány idején a lakosság védelmében és persze saját politikai túlélésükért.

Kemenesi Gáborral tizenhárom héten át beszélgettünk, arról, hogy 2020 egyes hónapjaiban hogyan alakultak a járvány eseményei, a tudósok milyen válaszokat dolgoztak ki, majd egy ugrással eljutottunk a jelenbe, addig a kérdésig, hogy mire számíthatunk 2021 őszén. A beszélgetéseket a könyvben megelőzi e sorok szerzőjének egy-egy írása arról, mi zajlott a társadalmi kulisszák mögött, hogyan változott meg az élet azokban az országokban, ahová éppen megérkezett a járvány.

A SARS-CoV-2 vírus regénye sajnos nem ér véget, amikor kiteszük a pontot, a negyedik hullám küszöbén, abban reménykedve, hogy a legsúlyosabb következményeket elkerülhetjük. Már azt is sejtjük, hogy a kórokozó belátható időn belül velünk marad, miközben alappal bízhatunk benne: megszelídítésében a tudomány segít majd.

Budapest, 2021. augusztus 8.

Barát József

Vírusok és vadászok

AZ ELSŐ OLVASÓ ELŐSZAVA

Vuhan, Bergamo, New York. Kamikaze elszántságú kínai orvosok, olasz ápolók, Magyarországon tanuló iráni diákok. Hisztéria, autokrácia, pöffeszkedő magabiztosság. Hírzárlat, hírcunami. Politika, politikusok, megátalkodott voluntarizmus. Ignorancia és pánik, helycsere, majd reciprok cáfolat perceken belül.

Hajnali kettő van, de nem tudom letenni a könyvet. Miről is van szó? Koronavírusról, evolúciós kitörésről? Szenvedélyes vírusvadászokról? Az éppen aktuális arcú, nevű hatalmassággal való huzakodásról? A felfedezésről? Csak nem a tudományról?

Magunkra húzzuk ezt a zagyva, befelé kancsali világot, a tudós Siva istenként egyik kezével a gyönyörűségesen újat méri tudományában, másik kezével meg eltartja maga elől a tegnap még egzisztenciánkat, elkötelezettségünket kétségbe vonó könyökvédős hatalmat? Jé, aki, milyen érdekes, most hirtelen megtalálta a telefonszámunkat, merthogy odafenn is bepánikoltak, és az meg lefelé hullámszik. Meg azért az újságírónak csak kell, hogy valaki válaszoljon. Ez a lerongyolt, de tudományát csillogó szemmel megélő kutató majdcsak tud valamit mondani, nem baj, ha nem érti a jónép egy szavát se, ettől lesz olyan jó tudományos az esti hírekben...

Nem tudom letenni a könyvet, miután kiolvastam, csak nézek magam elé. Miről is van szó? Egy másfél éves hőstörténetről, a súlyos tüdőgyulladást kiváltó vírusról, egy

száz éve nem tapasztalt járványról, a kommunikáció terjedési sebességéről vagy arról a minden akadályon csak azért is átvergődő csudálatos mandarin tudósról, aki a hetedhét országokon, sőt az üveghegyen át is megtalálja azt a szent csodát, mit tudásnak nevezne magában, ha nem lenne – merthogy tudós – szerényebb ennél.

Hőstörténet, akciófilm teljes mértékben online és sajnos real-time kiadásban, ami folyt. köv. felirattal szakad meg időnként. Harc a koronás vírusfamília eddigieknél gonoszabb utódjával, de harc a politikai oktroj ellen is. Mindeközben az anyatermészet tönkretévésén fáradozik ez a hedonista, felelőtlen és falánk nyolcmilliárdnyi emberiség. Majd jönnek a vakcinák, mondtuk. És jöttek zseniálisan egyszerű korszerősítésekkel, de a hatalmi szféra most már ebben a világban rondít bele a fényesebb jövőbe militáris gesztusaival. Jönnek az új megoldások, a szükség által felturbózott felfedezések, de jön a mindent fojtogatóan ellepő megosztás, például a vakcinanacionalizmus és a lapos föld színvonalú konteók hordaléka. Biológiai módon érthető módon jönnek a variánsok (szerencsére a bénábbik változatok is), és mi kialvatlan szemmel, a reggeli első kávé előtt azért mégiscsak örülünk, hogy arra érdemes vírusvadászok kortársai lehetünk.

A Barát József és Kemenesi Gábor lenyűgöző könyvéből áradó üzenettel tegező viszonyba kerülünk. Túlmenően a Covid-19-világjárvány torokszorogató leírásán, korunk egy kritikus szeletében megvillantja az örök derűlátó tudományos meritumok szivárványát is.

Falus András
akadémikus, Széchenyi-díjas immunológus